

درگاه

اونیش کونده برنشر اولنور

برنجی سنه : برنجی جلد

نومرو : ۶

۵ تموز ۳۳۷

شرق ادبیاتی

اوده طغوزنجی عصرده ابراهه ادبیاتی

(الکساندر قوتکه غلندن ترجمه)

شرق روحك ايك يكي محموللرني بو يوك واسكي نمونه لك عینی عینه بر تقلیدی تقي ايتك بوكون بر اعتبار حالي المشر در . بو فكر بزمو لغوی كی كورینور . فی الحقیقه بر قاج استنادن صرف نظر ایدیلرسه عصری شرق شاعری ، هانکی ملته منسوب اولورسه اولسون ، شهرلر تنظیم ایتسکی لاعلی التعین بر نوع حرفت اولوق اوزه تقي المشر در . او ، بر شاعر الهامكار دكل ، آز چوق بر قدرت ومهارتله طبق بر ترزينك ایلسه ديكسسی ، بر قوندره جينك قوندره اعمال ایتسی كی نمونه وقابلره كوره ترتیب وتنظیم واشعار ایدن بر صاحب حرفتدر ، شرق شاعری صنعت شعر ایچون ازلی بر منبع تشکیل ایدن حیات بشری بر طرفه برافیر ؛ بالکز فلاسك اثرلری تدقیق ایدرك اسکی اولان هنریشك حیرت وتقدير ايله باقار ، یكي بر شی كشف ایتك بك مشكل اولدینی ایچون اونه دنبری موجود ، موضوعلر اوزرینه پیرچلا اورمغه چالیشیر . اسلوب اونك ایچون هرشیدر . مفهوم ايله شعری كوزللكی دائماً تفرعات قیلندن عد ايله اعمال ایدر . بوندن طولانی مبالغه مز دینه بیلرک شرق شاعرینك حقیقته حسن ایتدیکي هیچ برشی یوقدر . بالکز باشقه لرینك اوله حسن ایتدیکاري عینا حسن ایدر . یوسف وزلیغا كی ، ایلا ايله مجنون كی ، حضرت محمد ، حضرت علی واسکندر ك جهاد و فتوحات جهانگیرانه لری كی بیکلرجه دفعه تدقیق ایدیلان موضوعلر تكرار تكرار تدقیق ایدیلر . آشكار اولدرك كوریلوركه اسکی ، موضوعلری پیش استفاده به قویان یكي بحرلر ، اسلوبه عائد بعض ترتیبندن صرف نظر ایدیلرسه ایلک بحرلر ك بو اسکی موضوعلره عائد اثرلری عیناً حكاية البشرلدر . بر اوروپایی بو نوع مقلد آثاردن قابل دكل ذوقیاب اوله من . اك یكي بجم مصنوعاتك غریبه مظهر تقدیر اولمیشدن سبیلرندی بری ده بودر . نه و ایران ادبیاتی حفته اثرلر وجوده کثیره ن بعض ذوات بو عصر حاضر ادبیاتك عمومی اوصافندن باحث قیصه خلاصه لر نشیری ايله اكثفا ایلکده درلر . بناء علیه عصر حاضر بجم یارانایك ، مستشرقلر ك قسم اعظمی ایچون مجهول قالسی موجب استغراب دكلدر .

۱۹نجی عصره عائد اوچ ویا درت شاعر ایرانی اسملرله طایفهده یز . نيقولاس بونلردن (قاتی ، نغمایسروش) ی ذكر ایدور . بولاق ، فلاسك اثرنده قاتنی آتیون كس بر شاعر مشهور اولدرك توصیفدن بشقه مشارالیهك فعالیت شعریه سی حفته ایضاحات و بره میور . بز بوسطرلرده قاتی ايله برابر عصری بجم شعرینك بر قاج یوك سپاسنی كوستره جكز .

قاتی پاخود اسم حقیقیسیله حبیب الله الفارس

مقدمه

دونه کی بو عینك شفقتدن ؟
کیتسه کی اقالیم لاله ؟
بزدن دها اول ایریشلر
آغلار بوكون اولتی خیله .

— دونگی ، نه ممکن کری دونك ،
دوشدیه کوکالر بو ملاله ،
بر آلدن ، اقلردن اوزاعش
ظلمت بزى چككده وصاله .

احمد هاشم

لهجای تبدیلیته اوغرایه رق - غربی آناطولی به ده

سرایت ایتسی امکاتی ده یوق دكلدر .

بو خصوصده مبهم فالان دیگر بر نقطه ده وزن وشكل مسئله سیدر . عجباً « حسن اوغلو » تورکیه منظومه لرینی « احمد یسوی » طرزنده بجا وزنیایی یازدی ؟ یوقسه ، اساساً بك مائوس اولدینی وفارسی شعرلنده قولاندینی بجم اصول نظمیه سی اتباع ایتدی ؟ المزده هیچ بر تورکیه اثری بولونمادی جهنله بونی شیمدیلک قطعی بر صورتده حل ایتك امکانشدر . آنجا ، « رضی الدین علی لالا » نك « احمد یسوی » ايله مناسیتی دوشونولورسه ، « حسن اوغلو » نك هر حالده او بو يوك تورك متصوفنك اثرلرینه بیكانه قالمادینه حتی بده كده اونك اثرینه افتنا ایدرك تورکیه آثار صوفیانه وجوده کتیردیکنه حکم ایدیلر بیلر . فارسی شعرلنده کی « پور حسن » مخلصنی تورکیه اثرلنده « حسن اوغلو » نه چور به جك قدر ملی لسانه اهتام کوستردن بوصوفی شاعر ، صنعت غایه سندن زیاده تورك کتله سته کندی لسانیله تصوف اساسلری آکلامتی غایه سنی تعقیب ایتدیکندن ، لسان خصوصنده اولدینی کی وزن وشكل خصوصنده « خواجه احمد یسوی » به اتباع ایتشدن طن قطع یسندیز . باشقا تورلو ، تورکیه دیوانی آذربایجان و شرقی آناطولی ساحه سنده یوقدر قیمت قازانامازدی . بز احوالده پایلاجی تدقیقات نتیجه سنده هر حالده وقیبله یوقدر شهرت قازاعش بر شاعر ك اثرلرینه تصادف ایدیلر بیلر . جکنی تخمین ایدیلور . بو تقدیرده آذری ادبیاتك اك مجهول بر دوره سی بردن بره شور ایدره جكدر .

دارالفنون تورك ادبیاتی تاریخی مدرسه

کوسبیلی زاده محمد فزاد

جیانی و منافی لایقيله مضبوط اولان « شیخ رضی الدین علی لالا » نك « ۶۴۲ » ده وفات ایتدیکنی دوشو . نورسه ك ، اونك هریدنك هریدنی ۷۰۰ تاریخلنده وسکوزنجی عصر ك ایلک سنه لنده یاشامش عد ایدر بیلر . اساساً تورك اولوق اعتبارله افاده سی بر قانداها قیمت کسب ایدن « دولتشاه بن علاء الدوله بختیشاه الغازی السمرقندی » بو ذانك مکمل بر شاعر اولوب تورکیه وفارسی شعرلر یازدینی ، دیوانك آذربایجان و رومده بك مشهور اولدینی ، تورکیه ده « حسن اوغلو » فارسیده یته عین معنایه اولان « پور حسن » تخلص ایتدیکنی بیلر بریور . « دولتشاه » نك ذکر ایتدیکنی فارسی بر غزل ، بو تورك متصوفنك سائر اثرلری حفته ده آز چوق بر فکر و بره بیلر جکی جهنله عیناً نقل ایتك :

شوخ ویرجم فتادست نکارم چکنم
برد اندیشه او صبر وقرارم چکنم
سرزنش میکنم خلق که زاری تازی
من دل سوخته چون عاشق زارم چکنم
ماه روم چو بیدار نیامد روزی
شب تاریک ستاره نشمارم چکنم
بار دل برو واپادخت بدلداری من
او زمن فارغ من بی دل و یارم چکنم
غم معشوق در افکند زبایم چه دوا
کشت از عشق پریشان سروکارم چکنم
چون خداداد دوجهان روی نکو دارد دوست
من که پور حسن دوست نکارم چکنم

بو غزلدن واساساً معروف بر متصوف اولماسندن آکلاشیلوركه « حسن اوغلو » نك اثرلری هر حالده صوفیانه برماهیتده در . « سنائی نك » ، « مولانا » نك وسائر یوقیل بو يوك ایران متصوف - شاعرلرینك تأثیراتی آلتنده قالدینی بو برنك غزلدن بیله بك ایتی آکلاشیلور . دو قوزنجی عصرده بیله آذربایجان و آنادولی تورکری آراسنده حالادیوانی معروف اولان بو يوك بوشاعر ك سائر فارسی شعرلری موجود ایدیه ده تورکیه اثرلری مع التأسف بیلرور .

سیاهی و معنوی قاریشقلر ، بحرلر نتیجه سنده طریقتلر ك قوللندیکی ، تصوف اثرلرینك چوغالدینی بر دورده نتیجه رك ، اثرلری آذربایجان و آناطولی تورکری آراسنده عصرلرجه یاشاتان بو شاعر ك هر حالده آذری لهجه سنی قولاندینی محققدن ؛ باشقا تورلو اولسه « آذربایجان » و « روم » ده شهرت قازانمسی امکانشز اولوردی . بزجه « روم » دن مقصد آذری لهجه سنك حکمران اولدیی « شرقی آناطولی » ساحه سی دیکدر . بو اعتبار ايله « عاشق چلی » نك اونجی عصرده غربی آناطولی ده معروفیتی سوبله دیکي « حسن اوغلو تورکولری » قی « عزالدین پور حسن اسفراینی » به عطف ایتك قابل دكل کی کورینور . مع مانیه بو اثرلر ك اوزون مدت شرقی آناطولی ده یاشادندن صوکر ، مؤخرأ - خلقی آراسنده براز

یکی برشی سولش اولنی ایچون ذوقسز و شعردن
اوزاق مجازلری استعمالدن چکنمز معدوقه سنک
قبورجیق صاچلرنی بروجه آتی تصویر ایدور :

ای طره دلدار من ای افی بیجان
بیجانی و بیجان نشو دافی بیجان
توافی بیجانی و ما جمله شب و روز
چون افی سرکفته از عشق تو بیجان
برسرو چن ماربود عاشق وانیک
نوماری و عاشق شده برسرو خرامان
چون کفه میزانی ور خسارمه من
روشنتر از آن زهره که جا کرده میزان
خیده چو سرطانی و دیدار نکارم
شادانتر از آن که مغم است بسرطان [۳]

هان باعوم ایران شاعرلری کی قاتی ده مهر
خیامدن اعتباراً موده حکمت کیرمش اولان کلیون
مسکنی اوقغامله برابر سرخوشاق و شرابی وصف
ایلمکده در بر غزلنده دیورکه :

زین بس بکار تابد رطل و سبومرا
ساقی نجم بی نشان تا کوسرا
لحت جگر کباب کنم خون دل شراب
کان بود عرض از امر کاو و اشربوا مرا [۴]

حیاتک بوتون اندیشه و کدرلرینه و فداکاریه
قارشی شرابی بردوی کل اولهرق توصیف ایلمکده در:

تا کی غم زید و غم عمرو خورم
آن به که بجای غم زخم حمر خورم
خوش باش بهیش و نوش کز نخل حیات

یوقاری قالیق ، چکه ایجری چکیلش صفال و بیق
قارمه قاریشیق ، اغیز و دودا قلم مایونکسی کی
ایجه ایدی . ال و آتاق ضعیفلمکده کرتسکلنک کته
بکزه یوردی . طرافلرم کدی طرانغی کی ایجه
ایدی ، چکه ارکک مایونک چکه سته مشابهدی .

[۳] ای دلدارمک بایقین قره بیلانه بکزه یه
زانی سن یوکوم یوکوسک . اوت سن افی بیجانک
بز عاشقارک ایسه کیجه و کوندوز سنک عشق و محبتدن
طولای قفاسی ازلیش کی پیچ و تابده یز . بیلان
چایرده سروه عاشق اولاراق صاریلور . سن شمعی
سرو خرامانه عاشق بر بیلانه بکزه یورسک کفه میزان
بکزه یز ماهوش باناقلرنده کی لطافت میزان برجنده کی
زهره بیله یزندن دها پارلادر .

سوکیمک خیده و خرامان وضعیق عقرب برخبه
کیرمش قردن دها فرخبشدر .

[۴] بهدما دستیلر و اولچکار طولوسی شراب
ایشه یاراماز .

ای ساقی الک ایسی بی غیر تلاغمه قدر شراب
کوبنه دالیر .

کاوا و اشربوا امر جلیله اتباعاً بهدما خون
دلم شراب دلمت جگر کی کباب ایلمک عزمندهم .

رحم بخورشید آدمک در این فصل
تا بدهر بامداد باشن عریان [۱]

ممشوقه سنک لطافت حسنیله آتش عشقه دوشوب
طو نوشدینی تصویر ایدن منظومه سنده قارشی شاشیرتان
کنایه لر قوللانیور :

صبح چون مهر سرزداز خاور
مهربان ماه من رسیداز در
جمد چین چین فتاده تابیان
زلف ختم رسیده تا بکمر
هان مکو زلف یک چن سنبل
هان مکو چشم یک دمن هیر
آمد از در چو دید دید مرا
زار و بیمار خفته در بستر
پوستینی چو قفقد اندر پشت
شب کلامی چو هدهد اندر سر
پنی و چانه رفته پست و بلند
سببت دریش کشته زیر وزبر
همچو بوزینه یوز و لب باریک
همچو چلیپاسه دست و پا منکر
ناخن همچو ناخن کره
چانه ام همچو چانه عنتر [۲]

دیوان صحیفه : ۱۱۴

[۱] ساقی! بوقیشک صفوق هواسنده مستلردن
شراب قدخی دروغ ایتمه قیشک صفوقه دقتایت ،
مانفاله یانان آتش ، یوز بارچه سی کی طوندی .
باناک آتش شعله سی یاغمرور دامله سندن دها طراوتل
اولدینی کوستیریور . دامارلرده طوکش قانلر بقی
شریاندن آیرلش دالره بکزیور . باوططانارلرندن
دوکیلن اون بیغینلری طبقه ارضه یوز سته لک ذخیره
بخش ایددی . دمیچی اوجاغنده یانان آتش چکیچ
واورس ایله استیزا ایدور . اغیر وقوی باوطلار
آلنده قارلره مستور اولان طافلر رستم دستانک
دیو سپیدینی اکدیور . کیلکرتک ایچنده طوکش
ایلیکلر چاقق طاشندن پایدش بیقیماز خسارلره
بکزه یور . طاق فلاک خشمناک بر ادا ایله جسم ارضه
لایق قطع اوق کی طولو یاغدیور . یوسوم شناده
هر صباح چیریلی جیپلاق نمایان اولان کونشک حاله
آجیورم .

[۲] صباحلری کونش شرقدن باشنی قالدیردینی وقت
نم سوئی و آیه بکزه یز سوکیل قیودن ایجری کیدی .
قبورجیق صاچ بیله قدر اوزاشمیدی . بوککش
زلزلری کربنه قدر صارقیوردی . صافین زلفلرینک
سنبل رقی اولدینی سویله . صافین کوزلرینک برجفت
ترکس اولدینی سویله قیودن ایجری کیروب بکا
باقدینی زمان بی یاغامده خسته و مضطرب بولدی .
آرقه مده کیری درسته مشابه بر کورک و باشمده
هدهدکسی کی بر کیجه تاقیه سی واردی . بردن

لقبندن ده آکشیله دینی وجهله فارسلیدر . «کلشن»
مخلص شاعرانه سی آلتنده بر دیوان وجوده کتیره
پدیری میرزا محمدعلی مورخ ادبی و عالم اللغه متخصصی
اولهرق شهرت قازانان رضا قلی خان شخصاً طایفه در .
رضا قلی خان میرزا محمدعلی «مردکاتی» درویش
مشرب «لکله» تصویر ایله مسقط رأسنده حرمت عامه یه
مظهر اولدینی سویلور . [۱] کلشنک اشعاری وسطک
فوقه یوکسه لمه مکله برابر کنج قاتی به ایلمک هوس
شاعرانه بی تافین ابتدکی ایچون ذکره شایاندر .
قآتی وقتندن اول انکشاف ایتش بر دای ایدی .
دها سکیز باشنده بر جوجقکن موفق شعرلریله
کندیسنه شهرت تأمین ایددی ، ترجمه حالنده شایان
اهمیت نقطه لر یک آذر . قصیده برداز قله اوزمانلر
خراسان والیسی بولان شهزاده حسن علی شجاع
السلطنه نک مظهر لطف و عاطفتی اولمش و بو صورته
بخشیارلنک اساسلری قورمشدی . بالاخره محمدشاهک
واونک وفاتی متعاقبده خلفنک شاعری صفتیه سرایه
آلندی . قآتی عصر مزنده کی ایران شعراسنک شبهه سز
اک بو یوکیدر . برنجی درجه ده کله صنعتکاری اولوب
ویقتور هوغو کی بعضاً یک طمطراقی فقط دائماً
شاعرانه لساننک ششمه الوانیله هر کسی تسخیر ایدر .
خصوصی کوزلکاری جامع اولان اسلوب کزینی
خالص شرق استعاره لری و جرأتکارانه کنایه لرله
طولیدر . شاعر بواسطه و کنایه لرله قارشی شاشیرتی
ایستر . بالخاصه قصایدده اسلوب جوق صنعتی و سوسلیدر .
برنس شجاع السلطنه نک مدحه تنه یص ابتدکی بر
غزانه شویله باشلور :

ساق در این هوای سرد زمستان
ساغری می کن درین زمستان
سرد دی را فظاره کن که بجم
همچو غ کشت فسرده آتش سوزان
شعله آتش جدا نکشته ز آتش
طعنه ز داز تری بقطره باران
خون برق آنجان فسرده که کوی
شاخ بقم رسته از رک شریان
توشه صد ساله یافت خاک مطبق
بسکه براورد ریخت ابرز انبان
آتش از افسردگی بکوره حداد
طعنه زند بر به یک مرخنده بستان
کوه پراز برف زیر برقوی دست
دیو سپیداست زیر رستم دستان
مغز بستخان چنان فسرده که کوی
آسمیه کردند سنک خاره بستخان
رفته فلاک باز بین بخشم که کوی
بر بدش از تکرک بارد بیکان

[۱] Dialogues persans-français I. ed
Paris 1869 peréface.

منظومه

مس

فاضله

کونلرجه نه کوردوم، نه ده برکیمسه یه سوردم .
 « یارب ! هله قلب آغریلرم طوردی ! » دیوردم .
 حسن واری بو عالده نفاقت کی طانی ؟
 کوکلم بو سونجک خلجانیله تانانی ،
 بر تازده بهار طانی سیر ایندی فلکده .
 موسم منجیل ، وقت آقشامدی بیکده ؟
 آقشام ! الکسز ، صاف ، ایی بریز کی آقشام ،
 تا قارشی بایرلرده طوتوشمش ایکی اوج جام ،
 ساکن قوی ، شن جبهه لی قصریله کوچوکسو ،
 آردنده وطن سستک اورمانلری قوتو ؟
 برنشله هنکامده چپ چوره یاماجلر ،
 هپ عینی تمسسه میلتمش آقاچار
 دالغین دویور روز کارک آهنگی دال دال ،
 باقدم سوزولوب پکیدی آچیقدن ایکی صاندال ؟
 برلظه دهه ، برپانجور آچیلش کی یازدن ،
 برسته ناک انکین سسی پوکسلدی بوغازدن
 جوشمش یته بر عشق اوزون خاطره سیله ،
 عکس ایندی او یامش تیه لردن صیره سیله ،
 طاغ طاغ او کوزل سس بوتون اطراف کی زبندی ،
 کورمش و کچیرمش دکزک قلبه سیندی .

آنی براوزوتوبله بورو یادن او یاندم
 تکرار او آله و کوملکی کیمش کی یاندم .
 هریردن او ، هم مینی باقیش ، عینی آلمده ،
 برقانی کل آغزنده وی کاسه سی آلمده ،
 هریردن او ، هم عینی کوزالکده ، کوروندی ،
 صاندنم بویین کون بی رام ایندی کی کوندی .

بی کال

۳ مارس ۱۹۲۰

بدیه لری عمومینه قادی عیفته تخصیص ایدلش دکلدلر .
 حق پک جدی اولان جلال الدین رومیده سیله بعض
 مناسبتسز نقطه لر موجوددر . هرکله احتیاطکار
 خدمتی و احتیاطسز خاندن باحت اولان متنونک
 بشی کتبی کی غلیظ موضوعه پک نادرا تصادف
 ایدیور . حالبوکه متنونک الک بکی مترجی و بنغیل
 اثرینک مقدمه سندده مولانا ناک صوک درجه جدی
 اولدینی و اثرلرنده مزاجی هیچ بر جهت موجود
 بولمیدینی قید ایدیور . نمانک حیاتی حقه ده پک آز
 برشی بیلیورز . الک مکمل تذکره لر بو خصوصده
 پک مختصر معلومات ویرمکده درلر . [۱۰] نمانک
 [۱۰] رضا قوی خان تاریخ ادبیاتنده شاعره
 حافظه سی حقه ده آتیق بر قاق سطراتی ایضاحات
 ویرمکه برابر نمانک مسله غلیظی موجب تنقید
 کوردکن صوکره شاعره دیوانندن پک آز مثال
 کتیردیکندن طولانی بیان اعتداری موافق بولیور .

شنید ستم که بو تیار مرغیست
 که هست از عشق آتش دردرون غم
 نشید در کنار آب و کوید
 که کرونش شود آب اندکی کم
 بخیل بدکش را در زمانه
 تو کوئی این صنعت باشد مسلم
 ز فرط حرص مال خویش را
 هم بر خویشی دارد محرم
 بهر حال از برای غیر جاوید
 زهر سوسم و زرار و فراهم [۹]

قآنی به مدح ایچون دینه بیلر که شاعر یوقاریده
 سوبله دیکم کی آفون کش اولفله برابر سفاهت
 و غیر طبعی اخلاقسزانی هرود کورمکده در . حکم
 سوزی ناک بر شعرینی تهریلا صنعت شعری بوسورتله
 سوماستعمال ایندیکندن طولانی مشارالیه حدتلمکده در
 (نجم الفصاحیه باقیکنز)

§ ایران ادبیات جدیده سستک دیگر بویوک
 سیاسی نمانی خبذی ناک اوسافی حقه ده عین شی
 سوبله من . او ، عصری ایرانک بر یورنو غرافیدر .
 دائما ایکنج وی ادبانه موضوعلر استعمال ایدر . حیاتک
 ایکنج و کوتوجهرلی ، خطوطات حیوانیه و هرشیدن
 اول غیر طبعی براخلاقسزلی تشکیل ایدن محبوبه سستک
 نمانک باشایجه موضوعلری تشکیل ایدر . بو شاعر
 حقه ده آتیر بر حکم ویرمه مک ایچون ایرانک سائر
 مشهور شاعرلرندن بر چوقلرنکده عین علته معاول
 اولدیلرینی دوشونمک موافق انصافدر . بویوک اخلاقی
 سعیدی « مطیبات و هزلیات » نده عین موضوعلر
 تماس ایلکده در . سعیدی بالذات بو موضوعک فنا
 تاقی ایدله مسی لازم کلدیکنی بونک مطایبه موضوعی
 ایچون الزم اولدینی سوبلیور . شرقی ایجه ، نزه
 نکته لردن هیچ برشی آکلاماز . سامع ویا فارشی
 کولدرمک واعصا بنی تحریک ایچون تعییرات غلیظه
 استعمال ایدر . هرکس طرفندن کال اشتیاق ایله
 اوقونان « لطائف و طرائف » بو جنس بی ادبانه
 تعییرلرله مالامالدر . اسکیدن بری اولدینی کی الیومده
 بعض شرقیلر حضرت محمدک منع ایندیکی محبوبه سستکی
 مشروع عد ایتکده درلر . خاقانی ، محبوبه قیزلری
 ترجیح ایتدیکندن طولانی دوستلرینه فارشی مدافعه ده
 بولمینی لزومی عد ایدیور . شرقی صنعت شعرینک
 [۹] ایشندم که بالفجیل قوشی ایچنده صوبک
 عشقنک غمی طاشیرمش ، صو کنارنده اوطوره رقی
 کندی کندینه اگر بردامله صو ایچرسم سوازالیر
 دیه سوبلیورمش . دنیاده فنا طبعی بویه بوالفجیلک
 طبیعتی اضافه ایده بیلیرسک .
 بخیل کندی ماله فارشی زیاده حریص اولدیندن
 مالی بالذات کندیندن اسیرکر . ناولورسه اولسون
 ابدی اولیان برهر ایچون هر دقیقه التون وکوش
 طولامه چالیشیر .

فرض است که که خار که تر خوریم [۵]
 قآنی حیاتی بر توکل بدینانه ایله افاده ایدیور :
 امید عیش مدار از جهان بوقلدون
 که هر دمش چو نخت طبعیتان رنک است
 ولی تو سخت از آن غافل که از هر رنک
 بسان مراد نخت بدامنت ناک است [۶]

عین ذهنیته قایله رقی بو عالم سفلیده فضل و هنرک
 هیچ برشیته یارامدیندن طولانی اشتکا ایتکده در :

باش غره دلادر جهان بفضل و هنر
 که شاخ فضل و هنر فقر و فاقه آرد بر
 بخاک دانش هرگز مکار نغم امید
 ز شاخ آهوی هرگز مدار چشم غم
 برد سفا مکن دره وای نان تکریم
 برقی مرده مرن از برای خون نشتر [۷]

قآنی حقیقی انسانق و جواهر دلکی شوصورتله
 تصویر ایدیور :

جواهری نه این باشد که چون برق
 بشب بر کاروان یکدم درخش
 جواهری بود آندم که چون ابر
 بکشت جان مسائل آب بخشی [۸]

شاعره ، خستی بالفجیل قوشنه تشبیه ایمنی
 بزه پک غریب کایور . فقط شرقی ذهنیته بالفجیل
 بخاک تمسایلدر ؟ زیرا صوبی اوقدر چوق سورکه
 توکنمک قورقوسیه بردامله سنی ایچمکدن احتراز ایدر :

[۵] نه زمانه قدر زیاده عمروی دوشونه کجک .
 غم چکده دن ایسه شراب کوبندن شراب ایچمک
 دها ایدر .

عیش و نوش ایله قناعت ایله و حیاتک نخلندن
 بضاً دیکن بضاده خرما بیدیکمزی فرض ایت .
 [۶] بو بوقلدون جهانندن ایی بر بکله .

زیرا هر زمان نخت طبیعتیلر کی رنکدن
 رنکه کیرر .

فقط سن اوندن چوق غافلک که نخت کی سستک
 ایتکده هر رنکدن ناک ندامت وار .

[۷] عزیزم ! صافین دنیاده فضل و هنر ایله
 مفرور اوله ،

زیرا فضل و هنر دالی ناک میوه سی یالکز فقر
 و سفا لدر .

صافین علم و فضیلت طوبراغنه امید نغمی آکه ،
 و کیکک بونوزندن میوه بکله ،
 نان عزیز ایچون سفیل آدمه یالتاقلامه ،
 اولونک دامارینه قان آتی ایچون نشتر اورمه .
 [۸] کیمه کاروانه بیلیرم کی بر لحظه ضیا
 کوندرمک جواهر دله کارندن دکلدلر .
 انجق سائلک جان ترلاسنی بلوط کی صولاق
 جواهر دلکدر .

عرفاده تحصیل ابتدائی و کنجلیکنده ذوالفقار خان نامنده برنجم جنرالی نزدنده کتابت ایله اشتغال ابتدائی کورپوزر. مکمل برعسکر فقط حیات خصوصیه سنده اخلاص و خشین الطبع بر آدم اولان ذوالفقار خان کاتبه قارشی فوق العاده فنا معامله ایدوردی. آمریک بو پک قبا و انسايتسز، معامله سندن صوگ درجه ده دلکیر اولان نعماء، ذوالفقار خانک نزدندن فرار ایلدکن صوگره اوزون مدت کتم و اخفا سنده مجبور اولدینی غیض وحدت وحسیات انتقامجویانه سنی فوق العاده کسکین و آبی هویله لرله تسکین ایددی. شاعر جنراله ایما «سرداریه» اسنی و پردیکی ایلک اثرنده کنجلیک حرارت و عصیتله سابق افندیسته قارشی غیض و آتش بوسکوردی. بناء علیه سرداریه، منظوم، قیابرائر مزاجیدر. مؤلف عجمده نه قدر قوتی تعبیرلر، مناسبسز افاده لر و ارسه سابق افندیستی تحقیرایچون کافسنی استعمال ایلش در. اک چوق سودیکی کله «زن قجه» کله سیدر. بو کله ایله استه دیکنی متایسه ایلور :

صوفی یکی زنفجه وبای از اوزنفجه تر
این مسام زنفجه خشک آن کافر زنفجه تر

دیگر بر بیتی دها شدتیدر :

من نکوم آفرینش سربر زنفجه اند
جنس جوان خاصه ناطق پشترز زنفجه اند

نعمانک طالعز مستحجانی قطعیاً تجویز ایمان
قآنی نعمانک اسلوبی، موفیتله تقلید ایدرک اک چوق
سودیکی عین تعبیرلرله قبا بر طرزده نعمانی هجواله
استهزا ایدور :

آن شاعر زنفجه که نعمایش ستاید
شعرش همه زنفجه و زنفجی اش کار
کوی همه زنفجه و ازخویش نکوی
خوای همه زنفجه و زخود تخیرداری
زنفجه تو زنفجه تری از همه مردم
عالم همه زنفجه مجبول و تو مختار
عکس تو فئاده است در آینه عالم
زان است که آید همه زنفجه بدیدار

قآنیکن استهزاسنه نعمانک پک زیاده کسب
استحقاق ابتدائی انکار اولمه ماز. زیرا نعماء،
عزلالری استننا ایدیلرسه یالکز سرداریده دکل
دیگر بالعموم آثار ادبیه سنده ده عینی مناسبستزلکری
تصویب ایلور. هویله لرلی نفرت ایتکسزین اوقوق
مکن دکادر. نعمانی مدح ایچون سولنه چک یگانه
سوز شاعرک اسانه اولان مطلق حاکمیدر.

قآنی ایله نعمادن باشقه ده بر طاقم شعرا
موجوددر. فقط بونار آره سنده شخصیت منازه
صاحی اولانلر پک آزدر. یالکز قلاسیک شعرائک
مقلدلری میاننده بعضی قیمتی شاعرلر موجوددر که
شیخ سمدینک غزالی برنی موفیتله تقلید ایدن «سروش»
بوناردن بریدر. بونارک برقمی مزیتلرله مغروردرلر.

بوشاعر چکار قلاسیک شاعر اوله رق تجیل و تسعید
اولوغلرینی آرزو ایدرلر.

§ میزار عسکر خان و امیرالسلطان شهنشیرنه
هوراسک «Exegie monumentum» بی کولسکده
بیراقان قصیده لر یازمشاردر.

من نکوم که من سخندانم بلکه در قلب سنن جانم
من نه خاقانی یم ولی کوم که بملک کلام خاقانم
شرف آدمی بناطقه است شرف ناطقه است دیوانم
نه بشهر است افتخار مرا فخر شعراست زمن میدانم
نه هان در کلام موزونم در تمام علوم میزانم
در حکم رشک بوعلی سینا بلکه رشک تمام یونانم
بر علوم سوابت و نجوم من خود استاد خواجهریچانم
در معانی بیان و منطق و نحو سند و حجت است تیانم
نه طبیب ولی مسیح دم نه حکیم وایک لقمانم [۱۰]
مجم الفصحا جلد : ۱ صفحه ۴۷

حالبوکه قدرت شاعر کندینی مدح و ثنائیچون
قصیده ترتیبه هیچ برزمان حق و برمه مکده اولان
عسکر خان دها و شخصیت ممتازدهن محروم وسط
درجده برشاعردر.

§ ایران محافل علمییه سی اوده دیری مملکتک
ادبیانه جانی برصورتده علاقه دار اولدیلرینی هرزمان
اثبات ایتلرلر. حائی علم و صنعت صفتیه ادبیانک
ترقیسی ایچون فوق العاده چالیشه رق، اورو بامعنا سله ؛
برزمره قارئیند محروم برملککنده فعالیت شعرییه
قارشی بر علاقه وایاندرمش در. هوسکار شاعرلر
میدولا موجوددر. دیوان صاحی برچوق شهزاده
وسلطانلره و حتی بالذات شاهلره تصادف ایتکدهدر.
بونک ایچون طهماسب فتح علی شاه و ناصرالدین
شاهی ذکر ایتک کافیدر.

§ اک مشهور شاعرلردن بریسی ۱۸۵۳ ده
[۱۰] بن سخنشاس اولدینمی ادنا ایتجه بورم.
کلام بن روحک قالیدر
بن خاقانک،
فقط کلام ملکنک خاقانی یم.
شرف آدمیت ناطقه ایلدر.
دیوانم ناطق شرفدر.

شعرک بن ایله افتخار ایتدیکنی بیلیکم حالده،
بن انکله مفتخر دکلم،
بن کلام موزون ایچنده دکلم،
علوم و فونه میزانم.
حکمتده ابو علی سینانک
بلکنده بتون حکمای یونانک مغبوطی یم
علوم فلکیه و علم نجومده
خواجهریچانک استادی یم.
معانی، بیان، منطق و نحو
دلیل سند و خجندر
طبیب دکلم فقط عیسی نفسلی یم،
حکیم دکلم فقط لقمانم.

حیات پیغمبری اونی فوق العاده علاقه دار ایلش.
دی. ابن هشامی دائماً او قودینی کی تقریباً اون بیک
پیتدن مرکب خواشی وجوده کتیردی. عرب و عجم
شاعرلری الهیات ایچون شاعرک بو علاقه سندن
استفاده ایلشدر. اک فضله سودیکی شاعر ناصر
خبرو علوی ایدی. هیچ بر شاعرک کندینی
بو قدر علاقه دار ایتدیکنی و هیچ بر شاعرک اثرینی
بو قدر لذتله مطالعه ایتدیکنی سوبیلور. بوندن ماعدا
فردوسی یم مدح و ثنائ ایدرک شاهنامه نک پیتلر
موجودینه ایما آتیش بیک در شواردن بحث
ایدور. فرضی سیستانی و مسعود سلمانک دیوانلرینک
اک چوق سوه رک او قودینی کتا بلر اولدینمی سوبلکدن
صکره ترجمه حالنک نهایتده نسبة کنج بریاشده
سرایده بر موقع حرمت و اعتباره نائل اولدینمی و چوق
تجربه صاحی بولندینمی مقام افتخارده بیان و مع مافی
حیاتده چوق سعادت و فلاکت کوروب کچردیکنی
سوبیلور.

احتشام الملکک اشعارنده بالطبع یکی برشی بو قدر
اسلوبنده هر سرای شاعری کی برادای متبصصانه
موجوددر. برچوق پیتلرنده جائزه دیلنمکده در :

عیدی از جود تو بی بهره زجست
از جود تو بهر گوشه اثر

مترجمی :

سوپری زاده احمد جمال

[۱۱] ای هرکوشده جود و سخاسنی ابدال ایدن،
عیدی سنک جود و کرمتدن نیچون بهره یاب
اولسون.